

ŽIVOT HLADÍ I FACKUJE

ZUZANA MUCHOVÁ

ZUZANA MUCHOVÁ

ŽIVOT HLADÍ
I FACKUJE

PŘEDMLUVA

Každý sedíme na houpačce svého života. Od narození až po smrt. Každý prožíváme pohyb nahoru a dolů. Kdyby nebylo pádu, nebylo by ani vzestupu.

Někdy se nám zdá, že jsme dole pořád. Jindy si užíváme vrcholu. Ať je to jak chce, každému je dána jiná míra pohybu i stagnace. A tak to má být. Různorodost lidských osudů, dělá život životem.

Tato sbírka jsou takové posbírané střípky mých osobních prožitků, pocitů a různých zažitých situací v odstupu asi čtyř desítek let. Během těch let jsem měnila zaměstnání i místo pobytu, pohybovala jsem se i bydlela na místech vzdálených od sebe přes čtyři stovky kilometrů.

Rozvedla jsem se, abych po letech zjistila, že si s exmanželem Petrem rozumím víc, než za vdana. On ten důvod, proč k tomu došlo, vlastně už pominul. Oba jsme zestárli, zklidnili se, přestali dělat některé koniny a přišli na to, co bylo špatně. Asi k tomu muselo dojít, abychom na stará kolena dospěli.

V podstatě žijeme stejně, až na to, že nejsme manželé.

Po rozvodu jsme bydleli spolu dál z finančních důvodů i z nedostatku jiných možností daleko od svého domova na ubytovně u Prahy, kde jsme pracovali. Každý pracoval v jiném sociálním zařízení, každý měl volno jinak, a proto navštěvoval domov jindy, já jsem taky jezdila často za rodiči, a tak jsme se dosti mýjeli. Pak se Petr

vrátil domů na Moravu.

Jsme od sebe daleko, ale navštěvujeme se, vypomáháme si, tolerujeme navzájem... a každý odchází spát do svého kouta.

Zvelebujeme dům, připravujeme se na pozdní stáří tak, že si každý budujeme svůj vlastní pokojíček a jsme si navzájem oporou. Zkrátka, žijeme tak nějak v klidu. Možná právě proto, že nejsme furt spolu.

Myslím, že ta moje houpačka je velice aktivní. Někdy je to únavné. Ale na druhé straně se nenudím.

A proto se musím přiznat k jedné věci. Svým způsobem jsem ve svém živlu. Jednou budu mít na co vzpomínat. Protože si řeknu, že jsem ten svůj život prožila velice intenzivně.

ZÁZRAKY ŽIVOTA

ZÁZRAK? ŠTĚSTÍ? Co to je?

ŠTĚSTÍ je velké slovo. To se musí říkat OPATRNĚ! Protože kde je štěstí, tam je všechno: Lásky, zdraví, dostatek financí k slušnému životu, i rodinná pohoda.

Štěstí je vrtkavé. Je to něco tak křehkého, že nesmíme plýtvat často s tímto zázračným slůvkem.

Zažít byť jen chvilkový pocit štěstí se rovná velkému a úžasnému zázraku.

Já jsem si ten ZÁZRAK zažila. Zázrak, na který se nezapomíná. Zázrak zrození dětí. Byly to ty největší pocity štěstí v mém životě. Co na tom, že jsem byla před tím, přitom i potom fackována tím samým životem ze všech stran. Pocit prožitých okamžiků štěstí mi však už nikdy nikdo nevzal.

To jen díky těmto okamžikům, jsem měla sílu jít dál.

Čas běží... a roky se řadí jeden za druhým jako korálky na niti. Svou míru zažitých zázraků jsem už vyčerpala. Zázraky už se nedějí.

A tak si je hledám sama.

Sedím na lavičce u rybníka a najednou... žbluňk! Nad hladinu vyskočí kapr a málem udělá přemet, až se musím nahlas zasmát. No, není to zázrak?

Popojdu blíž a na kraji ve vodě jsou žáby. Jsou jich tu snad tisíce,

moc toho nevím o tom, kdy nastává u jednotlivých živočichů doba páření, ale toto by pochopil snad každý. Vždyť je to zázrak!

A támhle v trávě sedí barevný kačer, spokojeně a tak sám. Kde jsou ostatní? Nevím. Ale třeba, tak jako já, ke svému rozjímání nikoho nepotřebuje.

A tak tu sedíme dva, naproti sobě, mezi námi jen tiše šumící rybník. Nad hlavou máme modré nebe, na němž sem tam proplují něžné, bílé obláčky. V korunách stromů švitoří stříbrné hlásky. A v trávě roztroušeně, leží trsy jarních kytíček. Jsem tu a vnímám to všemi smysly. Jsem tady a dýchám čistý vzduch.

Zázraky nesmíme očekávat. Zázraky jsou všude kolem nás. Stačí jen umět se dívat. A nalezneme je třeba jen v rozkvetlé kytice. Přeji všem, aby se dívat uměli.

CO DOKÁZALA NEŠŤASTNÁ VĚTA

Bylo mi sedmnáct let. Studovala jsem na střední škole a každé prázdniny jsem jeden měsíc chodila na brigádu do místních skláren. Přivydělávala jsem si na to, co si nemohli dovolit koupit mi rodiče, kteří mi poskytovali to nejzákladnější, protože navíc jaksi nebyly peníze. A tak jsem už od dětství chodila na brigády, například na základce na měření stromků, sběr jahod a nejvíce trhání rybízu, no a později do těch skláren.

Byla tam docela makačka, ale já se skamarádila se všemi a ráda jsem tam chodila, nehledě na to, že jsem si pak za vydělané korunky koupila to, po čem mé srdce toužilo. Dneska už je všechno běžné, ale tenkrát třeba pro nás džíny – rifle byly něco jako vytoužený sen a normálně se v obchodě nekoupily. Buďto je měl někdo ze zahraničí, anebo z TUZEXU, ve kterém se nakupovalo za bony, které se také nesháněly lehce. Zkrátka vysněné džíny byly vykoupeny velikým úsilím, avšak byly mi poté tak vzácné, že dodnes na to vzpomínám. Myslím, že všichni z mé generace. Protože shánka po podobných věcech rovnala se dobrodružství, a veliká radost, kterou dnešní svět nezná, stála za to.

Bylo po prázdninách, brigádě ve sklárnách, a opět nastal školní rok. A mě začala bolet noha. Lépe řečeno chodidlo ze spodu – tedy na

místě, kde je nejvíc namáháno. Zdálo se mi, že je v těch místech nějaká černá tečka, která mě píchá a tlačí.

Zprvu jsem si myslela, že se mi tam nějak dostal kousek skla, ale kdepak. Byla to bradavice, taková ta úporná, která má hluboké kořeny.

Aplikace dusíku, několikrát zkoušená na kožním, nezabrala, a tak paní doktorka jednoho dne přistoupila k radikálnějšímu řešení.

„Budeme to muset vypálit jehlou,“ prohlásila mile, a mně se protočily panenky.

Při pohledu, kterak lékařka bere do ruky něco jako pájku s dlouhou šňůrou, jejíž konec zapojila do zásuvky, jsem měla chuť utéct, ale nějak jsem prošvihla ten správný okamžik.

A taky já neutíkám. Co by mi to pomohlo, že? Problém se musí řešit, a jiné řešení, jak to tak vypadá, není.

A tak jsem seděla jako zhypnotizovaná a jen sykala bolestí, když mi ta sadistka, jak se mi zdálo, s gustem vypalovala rozpálenou jehlou ten zpropadený bazmek. Vzduchem se šířil odér, lépe řečeno smrad, jako by někdo pálil koňské paznehty. Já držela a soustředila se na to, abych se bolestí nepočůrala.

A do toho někdo zaklepal. Dovnitř se vsunula kudrnatá hlava.

„Co si přejete?“ zeptala se doktorka vlídně: „Pojďte dál!“

Mladík statečně vkročil, ale při pohledu na zelenou osobu na židli (to jako mě) a ženu v bílém plášti s mučícím nástrojem v ruce, zase couvl. Zápach páleného masa ho musel zajisté také vylekat. S vykulenýma očima jen pípl, že se chce objednat nebo tak něco. Ani si nevzpomínám, kdy pak odešel. Kde byla tehdy nějaká zdravotní

sestra, to už taky nevím. Možná že ji paní doktorka neměla, aspoň si na žádnou nepamatuju.

Faktem je, že mi tenkrát drastický zákrok pomohl, a já po nějaké době, kdy jsem pajdala jako stará Blažková, ani nevěděla, že jsem tam nějakou potvoru měla.

Asi po půl roce jsem byla na zábavě nebo na plese, a jako vždy jsme seděli s celou partou u jednoho stolu. Vtom se tam objevil mně odněkud povědomý mladík. Po chvíli mě zaregistroval a přemítavě se zeptal: „Odkud tě znám? Mám dojem, že už jsem tě někde viděl.“

V té chvíli mi zapálilo odkud, a neuváženě jsem vypleskla: „No jo, dyť jsme se potkali na kožním.“

Že to bylo opravdu neuvážené, mě tehdy nenapadlo ani omylem. Já byla takový to tele hloupý, nevinný, panna jak řemen, a ještě k tomu jsem spoustu věcí tak nějak nevěděla nebo se o ně nezajímala. Před dotěrnými kluky jsem úspěšně i méně úspěšně prchala a tvrdila, že si to nechám jen pro toho jediného. Já se nenechala dotáhnout pod keře nebo do parku na lavičku, jako některé holky. Čekala jsem na velkou lásku. A byla jsem ostatním pro smích, protože si prý neumím užívat života. Samozřejmě že kluci na mě zkoušeli, co se dalo, ale já se tomu, o co jim šlo, vždy úspěšně ubránila. A tak se mi posmívali, že zarostu pavučinou a takové ty řeči, znáte to. Ale já jsem na to nedala a bylo mi úplně jedno, jak o mě říkají, že jsem nějaká divná.

A tu najednou ze mě vypadne ta nešťastná věta: „Potkali jsme se na kožním.“

Koutkem oka jsem tehdy sice zaregistrovala významné pohledy všech přítomných, ale mně to tenkrát nedošlo. Jen si pamatuju, že ten

kluk se strašně zarazil a určitě mu bylo všelijak. Raději se chudák vytratil a myslím, že jsem ho od té doby už nikdy neviděla.

Žila jsem dál ve sladké nevědomosti a vůbec jsem netušila, odkud pocházejí všelijaké pomluvy, které se kolem mě šířily. No jo... drbání vždy a všude existuje, a já jsme tomu vlastně zavdala pořádnou příčinu.

A navíc – můj sen o velké lásce a pěkném vztahu se brzy rozplynul a ze svých výšin jsem dopadla hezky tvrdě na zem. Stala jsem se svobodnou maminkou. A to byla tehdy bomba, věřte mi.

Ale já si své děťátko uhájila, při obrovských zdravotních potížích dochodila čtvrtý ročník a brzy po porodu i odmaturovala. Přesněji řečeno – maturitní písemky jsem dělala v dubnu, v květnu se narodil synek a v září jsem dodělala ústní zkoušky.

Tehdy se pomluvy rozšířily ještě víc a dokonce jsem se dověděla, že jsem byla nakažená a že jsem se léčila na kožním. Moc mě to mrzelo, ale nedalo se proti tomu nijak bránit. Bylo by to zbytečné. A trochu jsem to i chápala. Ty řeči kolem mě jsem musela očekávat. Byla jsem svobodná matka, a to bylo tenkrát strašné provinění. Jen jsem nechápala, kde se vzaly ty drby ohledně mého údajného „kožního“ onemocnění. Brala jsem to však tak, že „jedna paní povídala,“ druhá k tomu něco přidala, třetí...atd., atd.

Přes to všechno ale, přes to, co o mně říkali, jsem byla na sebe i tak trošku pyšná. Jiné holky šly s kdekým, byly na přerušení, a ani se o tom nevědělo. Já, nezkušená a hloupá jsem možná právě proto nesla následky po celý život. Ale ty následky jsem nesla dobrovolně.

Nikdy jsem toho nelitovala. A jen já věděla, jaká ve skutečnosti jsem. Já interrupci neodsuzuju. Myslím si, že je to každého osobní věc. Ale já to nedokázala, nedokázala jsem to! Já si své děťátko proti všemu a všem vybojovala. Pomluvy jsem brala jako dobrovolnou daň. Ale ty druhé, ty o mém nakažení, ty mi strašně vadily.

Po mnoha letech, kdy jsem měla už tři odrostlé syny, nějaké to životní pohlazení i facku za sebou a osud mě přemlel ze všech stran, jsem si jednoho dne, nevím proč, na tu zapomenutou větu, tenkrát vyslovenou na zábavě, vzpomněla. A najednou mi to docvaklo: Za všechny ty nehezké pomluvy, které se týkaly údajného onemocnění, mohla ta nešťastná věta.

I když, kdo ví?

NIKDY JSEM TO NIKOMU NEŘEKLA, ALE...

Pamatujete se na film „Proč?“

Už je to dávno, co byl natočen. Pojednával o fotbalových fanoušcích, kteří jeli v rychlíku a s velkým množstvím vypitého alkoholu se stávali čím dál tím víc agresivnější. Začali terorizovat ostatní cestující a slovenskou průvodčí málem vyhodili z okna jedoucího vlaku. Když jsem ten film tenkrát uviděla, dostala jsem téměř opět šok, ze kterého jsem se kdysi dlouho nemohla vzpamatovat. Připomněl mi totiž moji vlastní příhodu, kterou jsem nikdy nikomu neřekla.

Bylo mi osmnáct, když mi můj lékař napsal pobyt ve Františkových Lázních. Jela jsem tam ráda, protože jsem na ně měla hezké vzpomínky. Když jsem byla ještě malá, maminka tam byla čtyřikrát. Ke konci pobytu nám vždy zajistila nocleh a my jsme tam s tatínkem a sestřičkou pro ni jeli.

Pamatovala jsem si trošku na to půvabné městečko a moc jsem se těšila. Měla jsem proč. Opravdu neklamalo, a také celý pobyt byl velmi příjemný. Docela povedené kamarádky, léčebné procedury, procházky, odpolední a večerní tanečky, co víc si mladé děvče může přát?

Jenže všechno jednou skončí a blížila se moje cesta domů. Tam mě vezli rodiče autem, protože maminka se také chtěla podívat po dlouhé

době do míst, která navštěvovala ještě jako poměrně mladá. Zpět jsem jela vlakem. Bylo to poprvé, kdy jsem absolvovala takovou dlouhou cestu sama. Na Slovensko za příbuznými jsme jezdili s rodiči nebo spolu se sestrou, a jen jednou jsem tam byla s kamarádkou.

Nastal ten poslední den. Většinu věcí jsem si poslala domů balíkem, a tak jsem s kabelkou a velkou taškou nastoupila na nádraží do vlaku. Byl skoro prázdný, a mně se podařilo najít kupé, kde nikdo nebyl.

Neseděla jsem dlouho sama. V Plzni celý vlak zaplnila banda mladíků, kteří se vraceli z vojny. Češi, Slováci, taková všehochuť. Jelikož mladí lidé jsou hned kamarádi, bavili jsme se o všem možném. Kluci byli rozjaření, že se vrací z vojny, něco tam popíjeli a byla s nimi sranda.

V Praze se muselo přestupovat a měli jsme hodinu čas na další spoj. Protože jsem to tam neznala a koukala jak vyoraná myš, řekli mi, ať si s nimi zajdu sednout do restaurace, abych se někde neztratila, a že pak pojedeme spolu dál. Všude byly davy lidí, bylo to tam jakési rozkopené, a šli jsme kamsi po nějaké dřevěné lávce se zábradlím. Já byla takový nezkušený tele, tak jsem byla ráda, že se neztratím. Šla jsem tedy s nimi, ale po cestě zpět jsem jim utekla a snažila jsem se zmizet mezi lidmi v nádražní hale. Povedlo se, a tak jsem si oddechla. Byli totiž už dost rozjaření, a já podvědomě ucítila nebezpečí.

S úlevou jsem vlezla do rychlíku. Jenže ti kluci mě snad sledovali nebo co. Najednou se tam objevili, a než jsem se vzpamatovala, seděli jsme zase všichni spolu v jednom kupé. A co víc, mladíků, vracějících se do civilu, byl opět plný vlak. Další nastoupili v Praze. Rychlík byl narvaný tak, že i chodbičky byly plné.

Zpočátku byli kluci slušní, ale s čím dál větším množstvím vypitého alkoholu, kterého měli notné zásoby, se přestali ovládat a začali mě obtěžovat.

Pokoušela jsem se odejít, ale nepustili mě. A to už mi bylo ouvej!

Jejich výpady byly čím dál horší, já se bránila a nakonec i plakala, ale nic mi to nepomohlo. Schovali mi kabelku, vyházeli věci z tašky, zamkli kupé, zatáhli závěsky, sáпали se po mně, povalili na sedadla a snažili se ze mě sundat oblečení. Byla jsem zcela zoufalá, křičela, ale můj hlas úplně zanikl v halasném řevu rozdivočených kluků, kteří halekali a zpívali všude okolo. Už ani nevím, jak se mi podařilo ubránit a dostat ke dveřím, fakt si to vůbec nepamatuju. Ani to, jak se mi je podařilo otevřít. Byla jsem v šoku.

Dodneška však zřetelně vidím asi čtyřicetiletého pána, který se tam najednou objevil, zařval a zcela ty kluky zpacifikoval. Dohlédl, abych se upravila, posbírala si své věci, pomohl mi protlačit se chodbičkou až k výstupním dveřím, a tam mě celou uplakanou uklidňoval. Ten pán byl hrdina!

Já se nemohla vzpamatovat a pořád jsem měla hrůzu ze všech kolem sebe. Byli halasní a opilí. Držela jsem se čehosi u dveří a modlila se, aby už byla moje cílová stanice. Nakonec jsem se jí dočkala, a pán mi v Zábřehu na Moravě pomohl vystoupit. Tam odsud jsem ještě musela na osobní vlak a v Šumperku na další motoráček, který mě konečně dopravil až na místo.

Přijela jsem domů jiná, než jsem odjížděla. Od té doby jsem se mužů jaksi bála. Možná, že něco z toho ve mně zůstalo, i když jsem měla přátele, i když jsem se vdala.

Já jsem tento svůj zážitek, který celičkou dobu ve mně sedí jako rez, nikdy nikomu nevyprávěla. Sice jsem s odstupem času zapomněla, ale pořád to ve mně jaksi je. Avšak do dneška o něm nevěděla živá duše. Nevím, proč najednou cítím potřebu se s ním svěřit a vyjít na světlo. A tak jsem to pověděla vám.

I malou chvíli

Když tma je tma
a světýlko v ní není,
když krása jediná
je pouze tajné snění,

když nemáš nic
a jen ty máš ráda,
však tebe nikdo.
Pak tvoje duše strádá.

Já zvykla jsem si.
Co jiného zbývá?
Vždyť k přežití mi stačí
pouhá skýva.

A pamlsky,
ty já ponechám jiným.
Tak žiju dál,

i střípky krásy míjím.

Však najednou
se zapomnělo štěstí,
a osud náhle schoval
kruté pěsti.

Snad ten kdo přišel
odstraňuje klestí,
to... které život
stihl kolem snéstí.

Já vím jen to,
že opět vnímám krásu.
Ne, nehledám v tom
svoji duše spásu.

I kdyby mělo to být
pouze malou chvíli,
já navždy budu vděčná!
Ty můj milý.

JAK JSEM ROZBILA OKNO

Už je to hodně let zpátky. Bydlela jsem s rodinou na bytě ve středu obce, a můj druhý manžel Petr se jednou vydal autobusem čtyři kilometry na její úplný konec ke své mamince, pomoci jí zkultivovat pole. Dělal to tak vždycky. Zašel kousek na Slovensko za známým, který měl koně, a spolu potom orali, známý chodil s koněm a manžel za pluhem. Nebyla to žádná legrace. Muselo se to umět. A to dokázal málokdo.

A právě proto toho vždy využili i sousedé a nechali si poorat políčka taky s tím, že se s oráči vyrovnají finančně a zároveň jim poskytnou občerstvení. Což obnášelo nejen oběd nebo svačinu, ale ponejvíce nabídku lihovin, hlavně tvrdého moku. Výsledek býval vždy stejný. Místo křepkého a energií nabitého muže, odcházejícího takto ráno z domu, vrátil se klátící jedinec v různém stupni alkoholového rauše.

Tehdy před léty mi však svatosvatě slíbil, že tentokrát pít nebude, protože já byla nějaká nemocná, a starost o tři kluky, kteří byli jak klubko neposedných cvrčků, byla docela zabíračka. Samozřejmě slib, jako vždy, nedodržel. A nejen to, bylo s ním v tom následném stavu vždy těžké pořízení.

Naštvala jsem se na něho a šla se projít ven. (Se sousedovým psem

Míšou, starali jsme se o něho, protože souseda zavřeli na rok do basy, jelikož měl konflikt s lékařkou a řešil jej dosti agresivně. Pejsek zůstal sám, a my se ho ujali.)

„Jestli jdeš pryč, už se nevracej!“ hulákal muž.

Nevšíkala jsem si ho, říkala jsem si, že než přijdu, aspoň usne a nebudeme se hádat. Protože on, když měl vypité, pořád jen chodil a otravoval, dýchal na mě ty výpary, ptal se blbě, proč jsem naštvaná, a nedal mi pokoj, místo toho, aby šel spát. To mě pokaždé uvádělo v takovou zuřivost, že jsem se bála, abych ho nezapíchla.

Procházka venku mě vždy uklidnila.

Tenkrát byl podzim, byla dosti zima, sychravo a poprchávalo.

Vrátila jsem se domů a... ejhle. Nemohla jsem odemknout. Petr nechal svoje klíče vevnitř zámku. Zvonila jsem jak najatá, ale bylo mi to starou belu platný. Obešla jsem dům a bouchala na všechna okna našeho bytu, neboť jsme bydleli v přízemí cihlového domu. Zbytečná námaha, nic se nedělo.

Dneska se divím, že se neprobudily děti, a nakonec to bylo dobře, protože by asi dostaly šok. To mi v té chvíli nedošlo, ale i kdyby došlo, tak nějak dovnitř jsem se přece dostat musela, že? Byla jsem už celá promrzlá, bolesti, kvůli kterým jsem polehávala několik dní, se zase stupňovaly, a já se nemohla dostat domů. Už jsem si začínala zoufat.

Běžela jsem i na nádraží, odkud jsem se pokoušela k nám dovolat. Měli jsme drážní byt i telefon a drážní telefony mají svou vlastní telefonní ústřednu se služebními čísly. Byla to výhoda a bylo to zdarma, ale dalo se s tím volat jedině v síti drah.

I kdyby bylo těch výhod, já nevím kolik, bylo mi to pro kočku.